

SPOR BAHİSİ OYNAYAN BOKS ANTRENÖR VE HAKEMLERİNİN BAHİS OYNAMAYA NEDENLERİNİN İNCELENMESİ

EXAMINING THE REASONS OF BOXING TRAINERS AND REFEREES WHO PLACE SPORTS BETTING

Doç. Dr. Mustafa KARADAĞ

Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, mkaradag@firat.edu.tr

Elazığ / Türkiye

ORCID: 0000-0002-0323-8087

ÖZET

Amaç: Spor Bahis Oyunları; insanların, bazen çok para kazanma isteği, bazen boş zaman geçirme hobisi, bazen de büyük hayaller kurmalarında etkili olan nedenleri içerir. Öyle ki; bu nedenler insanlar da zamanla alışkanlık haline gelmekte ve spor bahsi oynama sıklık ve alışkanlıklarını da etkilemektedir. Dolayısıyla sporun içerisinde yer alan boks hakem ve antrenörlerinin spor bahsi oynama nedenlerinin incelenmesi bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

Materyal Metot: Araştırmanın evrenini; Türkiye Boks Federasyonuna bağlı 3-9 Eylül tarihlerinde Elazığ ilinde düzenlenen Türkiye Ferdi Boks Şampiyonasına katılan hakem ve antrenörler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise; bu hakem ve antrenörlerden, spor bahsi oynayan 50 erkek, 12 bayan olmak üzere 62 gönüllü birey oluşturmuştur. Araştırma sonunda elde edilen veriler SPSS. 22 paket programına tanımlanmış ve istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir. Bu çalışmada Yüce (2020) tarafından oluşturulan 7 soruluk Sosyo-demografik değişken ile bahis oynama ile ilgili 7 boyut ve 37 maddeden oluşan Spor Bahsi Bağımlılık İndeksi (SBBİ), değişkenleri kullanılmış ayrıca frekans ve yüzde değerleri ile tablolar açıklanmıştır.

Bulgular: Her gün bahis oynayanların oranı % 43,5 iken, bahsi oynama yeri olarak %82,3'ünün iddia bayilerinden olduğu görülmektedir. Bahis için ayrılan miktar % 40,3 ile 50 TL ve altı olduğu görülmüştür. Araştırmaya Katılanların, Risk değerlendirme durumlarının derecelerini belirtir bulgular incelendiğinde spor bahsi oynama motivasyon düzeylerinin genellikle alt seviye olan "Az" ve "Pek az" derecesiyle belirttikleri görülmektedir.

Sonuç: Spor Bahis oyunlarının boks hakem ve antrenörlerinde bağımlılık düzeyinde olmadığı, bahise ayırdıkları miktarların düşük seviyede olduğu ve bahisten herhangi bir beklentilerinin olmadığı söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Bahis, Beklenti, Boks.

ABSTRACT

Purpose: Sports Betting Games; It includes the reasons that are effective in people's desire to earn a lot of money, sometimes their leisure hobby, and sometimes their big dreams. So that; These reasons also become habits in people over time and affect the frequency and habits of playing sports bets. Therefore, the purpose of this research is to examine the reasons for the boxing referees and trainers, who are involved in sports, to play sports bets.

Material Method: The universe of the research; The referees and trainers who participated in the Turkish Individual Boxing Championship held in Elazığ on September 3-9, affiliated with the Turkish Boxing Federation. The sample of the research is; 62 volunteers from these referees and coaches, 50 male and 12 female, who play sports bets. Data obtained at the end of the research SPSS. Data obtained at the end of the research SPSS. It was defined in 22 package programs and the statistical significance level was accepted as $p < 0.05$. In this research, the 7-question socio-demographic variable created by Yüce (2020) and the Sports Betting Addiction Index (SBBI), which consists of 7 dimensions and 37 items related to betting, were used, and the frequency and percentage values and tables were explained.

Results: While the rate of those who bet every day is 43.5%, it is seen that 82.3% of them are from the betting dealers. It has been seen that the amount allocated for betting is 40.3%, 50 TL and below. When the findings, which indicate the degree of risk assessment status of the participants, are examined, it is seen that the motivation levels for playing sports bets are generally indicated by the lower levels of "Less" and "A little".

Conclusion: It can be said that sports betting games are not at the addiction level of boxing referees and trainers, the amounts they allocate to bets are low and they do not have any expectations from betting.

Keywords: Betting, Expectation, Boxing.

GİRİŞ

Günümüzde şöhrete ve maddi kazanca erişmenin yollarından biri olarak gösterilen, boksun tarihi insanlığın tarihi kadar eskilere dayanmaktadır (Batmaz ve Kılınçoğlu 2017).

Öyle ki; Günümüz toplumsal hayatında spor giderek artan bir biçimde insanların ilgisini çekmektedir (Fişekçioğlu 1994).

Bu ilgi, tüm sporlarda olduğu gibi boks sporun da kendini göstermeye başlamış ve günümüzde birçok yönüyle ilgi çeken bir spor dalı haline gelmiştir.

Bu ilgi ile boks, bireysel sporlar içerisinde mücadele yönü ve ekonomik boyutu ile de her geçen gün önemini biraz daha arttırarak yoluna devam etmektedir. Öyle ki; boksun rekabet yönü, ekonomik boyutunu da etkilemektedir. Bu ekonomik boyut, insanlarda daha çok para kazanma isteği gibi beklentilerin oluşmasında etkili olmuş ve insanların bu spora olan ilgisini de arttırmaya başlamıştır.

Öyle ki Beklenti, gerçekleşmesi beklenen şey, bireyin belli şartlar ve durumlarda alacağı biçimler veya kendisinden beklenenler konusundaki öngörüsü olarak ifade edilmektedir [TDK, (2005)]. Açık göz'e göre ise; beklenti, belli bir davranışın sonunda amaca ulaşma olasılığı olarak tanımlanmıştır [Açık göz Ün, K., (2002)].

Her insan gibi sporun içerisinde yer alan boks hakem ve antrenörlerinin de beklenti içinde bir hayat sürmek istemesi tabiidir. Bu beklentiler bireyden bireye farklılık göstermekle beraber psikolojik, sosyal, ekonomik ve kişisel olma yönüyle de değerlendirilebilir. Burada önemli olan ortak bir beklenti çerçevesi oluşturmaktır. Bu sayede etkili ve verimli bir spor hizmet anlayışı da geliştirilebilir.

Sporun, bütün branşlarında ulaşılacak istenilen teknik ve taktik yeteneği etkili bir şekilde ortaya koyulabilmesi, en üst performansı sergileyebilmek için sporunun sadece seçmiş olduğu spor dalında kendini göstermesi ve ilerlemesi ile mümkün olmaktadır. Her gün belirli bir disiplin içerisinde yapılan ve uzun zaman alan antrenmanlar, bunun yanı sıra antrenman dışındaki veya antrenman içindeki zihinsel çalışmalar sporunun herhangi bir işte çalışarak kazanç sağlamasını da zorlaştırmaktadır (Öztürk 1998). Aynı durum sporun içerisinde yer alan antrenör ve hakemler içinde geçerlidir.

Dolayısıyla; Sanayi devriminin etkisi ile başlayan ve her alanda kendini göstermeye başlamış olan para kazanma isteği, sporu da etkilemiş ve bu süreç sporu bir sektör haline getirmiştir. Sporun büyük bir sektör haline gelmesi ile insanların ilgisinin de bu alana doğru çekilmesinde etkili olmuştur.

Sanayi devrimiyle birlikte gelişme gösteren boş zaman kavramı, büyük yarışmaların ve sporun önemi, sporu günlük yaşamın ötesinde bir sanayiye dönüştürmüştür (Biçer, 1994: 50).

Dolayısıyla; spor sektörünün büyümesiyle elde edilen gelirler, her kesimin dikkatini çekmiş ve büyük paralar kazanmak için insanlar spor üzerinden bahis adı altında oyunlar oynamaya başlamıştır.

Her ne kadar Bahis; ‘Arapçadan dilimize geçmiş ve tahmin veya görüşünde haklı olacak tarafa bir şeyler verilmesi şeklinde yapılan sözlü anlaşmalar’ (Tüzüner, 2013) olarak tanımlansa da günümüzde para kazanmanın ve kaybetmenin en kolay yolu olarak ta görülmektedir.

‘Tarihsel süreçte ilk olarak at yarışları ve yarışların tutkunları tarafından geliştirilen spor bahisleri, ilerleyen dönemlerde spor etkinliklerinin çoğalması sonucunda bahis oynama talebinin artması da dikkate alınarak bahis oynama çeşitliliği de genişlemiştir’ (Houlihan, 2006). Bu genişleme sadece spor izleyicilerini değil aynı zamanda spor sektörünün içinde olan birçok kesimin ilgisini de bu yöne çekmiştir. Spor sektörünün içinde olan ya da olmayan bireylerin çoğu daha çok para, statü kazanmak gibi nedenlerden dolayı spor bahsi oynamaya başlamışlardır.

Dolayısıyla bu sektörün içinde yer alan ve boks sporuyla uğraşan hakemlerin ve antrenörlerin buldukları statülerini de kullanarak boks yapma nedenlerini bir yerlere taşıma gayretinde olduklarından veya daha başka nedenlerden dolayı spor bahis oyunlarına olan ilgilerinde de etkilenmeler olması olası bir durumdur.

İnsanların spor bahsi oynama nedenleri incelendiğinde genellikle, ‘bahis oyunlarını oynayarak, boş zamanı eğlenceye, hoşça vakit geçirmeye, dinlenmeye dönüştürme hedefinde oldukları, ayrıca yoğun iş temposundan dolayı ortaya çıkacak olan stresin üstesinden gelmek amacıyla da oynadıkları görülmüştür. Bunun yanı sıra anksiyeteden, depresyona ve can sıkıntısı problemlerinden kaçış yolundan sakinleşmeye kadar etkisi olabilmektedir’ (Arcan ve Karancı, 2014).

Bu çalışmada spor bahsi oynayan boks hakem ve antrenörlerinin bahis oynama nedenleri incelenmiş ve ortaya çıkan bulgularla betimleyici tanımlamalar yapılmıştır.

MATERYAL & METOT

Bu başlıkta çalışmanın modeli, evreni ve örneklemini, veri toplama araçları ve veri analizi bölümleri açıklanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, Spor bahsi bağımlılık düzeylerinin belirlenmesi aşamasında Ferris ve Wynne (2001) tarafından ortaya konulan “Patolojik Kumar Bağımlılığı İndeksi- PKBİ (Problem Gambling Severity Index (PGSI))” isimli ölçek Sevda Gökçe YÜCE (2020) tarafından Türkçe ’ye spor bahislerine yönelik olarak Spor Bahsi Bağımlılık İndeksi (SBBİ) olarak uyarlanmış olan ve 7 boyut ve 37 maddeden oluşan bir ölçek kullanılmıştır.

Ölçekte yer alan 7 boyut ve 37 maddeden oluşan ölçek aşağıdaki şekilde sınıflandırılmıştır;

- Para Kazanma (Madde 1 ile 10 arası)
- Heyecan-Eğlence-Zevk (Madde 11 ile 18 arası)
- Sosyalleşme (Madde 19 ile 24 arası)
- Rekreasyon-Kaçış (Madde 25 ile 29 arası)
- Bilgi-Tecrübe (Madde 30 ile 32 arası)
- Spor Branşına olan İlgi (Madde 33 ile 35 arası)
- Seyredilen müsabakaya Yönelik Heyecanı Artırmak (Madde 36 ile 37 arası)

Verilerin toplanması aşamasında, 03-10 Eylül 2021 tarihleri arasında Elazığ’da düzenlenen Genç erkekler ve Genç kadınlar Türkiye Ferdi Boks Şampiyonasına katılan boks hakem ve antrenörlerden gönüllülük esasına dayalı olarak bahis oynayan hakemlere yönelik olarak, anket uygulaması tanımlayıcı Bilgi Formu ve Spor Bahsi Bağımlılık İndeksi ölçeği hakkında bilgi verildikten sonra anket uygulaması yapılmış ve anketler toplanmıştır.

Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini; Türkiye boks federasyonuna bağlı 3-9 Eylül tarihlerinde Elazığ ilinde düzenlenen Türkiye Ferdi Boks Şampiyonasına katılan hakem ve antrenörler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini; bu hakem ve antrenörler arasında spor bahsi oynayan kişiler oluşturmuştur. Araştırmaya 50 erkek, 12 bayan olmak üzere 62 gönüllü hakem ve antrenör katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan Boks Hakem ve Antrenörlerinin demografik bilgilerini tespit etmek için hazırlanmış olan kişisel bilgi formunun yanı sıra “Spor bahsi bağımlılık indeksi (SBBİ)” ölçeği” uygulanmıştır.

Kişisel Bilgi formu

Araştırmaya katılanların; yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, aylık gelir düzeyi, spor bahsi oynama sıklığı, spor bahsi oynama platformu ve spor bahsi için ayrılan aylık ortalama miktar durumunu belirlemeye yönelik 7 soru yöneltilmiştir.

Spor Bahsi Bağımlılık İndeksi (SBBİ)

Veri Analizleri Kişisel bilgi formu, “Spor bahsi bağımlılık indeksi (SBBİ)” ölçeğinden elde edilen veriler IBM SPSS 22.0 paket programına tanımlanmış ve analizler bu program aracılığıyla yapılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda oluşturulan tüm değerlendirmelerde istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir. Yüce (2020) tarafından oluşturulan değişkenler ölçülerek frekans ve yüzde değerleri ile tablolar açıklanmıştır. Sevda Gökçe YÜCE (2020) tarafından Türkçe 'ye spor bahislerine yönelik olarak Spor Bahsi Bağımlılık İndeksi (SBBİ) olarak uyarlanan ve 7 boyut ve 37 maddelik bir ölçek kullanılmıştır.

Ölçekte yer alan 37 maddenin toplandığı 7 boyut ve isimleri şu şekilde sınıflandırılmıştır;

- Para Kazanma (Madde 1 ile 10 arası)
- Heyecan-Eğlence-Zevk (Madde 11 ile 18 arası)
- Sosyalleşme (Madde 19 ile 24 arası)
- Rekreasyon-Kaçış (Madde 25 ile 29 arası)
- Bilgi-Tecrübe (Madde 30 ile 32 arası)
- Spor Branşına olan İlgi (Madde 33 ile 35 arası)
- Seyredilen müsabakaya Yönelik Heyecanı Artırmak (Madde 36 ile 37 arası)

BULGULAR VE TARTIŞMA

Bulgular; tanıtıcı bulgular, spor bahsi oynayan boks antrenör ve hakemlerinin spor bahsi oynama motivasyonlarının derecelerini belirlenmeye yönelik bulgular olmak üzere 2 başlık altında sunulmuştur.

Anketi cevaplayanlara ilişkin tanıtıcı bulgulardan cinsiyet dağılımı incelendiğinde; boks antrenör ve hakemlerinin, % 80,6'sının (50 kişi) erkek, %19,4'ünün de (12 kişi) bayan olduğu toplam katılımcı sayısının ise 62 olduğu görülmektedir.

Katılımcıların yaş dağılımı incelendiğinde, % 27,4'ünün 21-25 yaş, %19,4'ünün 26-30 yaş, %19,4'ünün 41 yaş ve üzeri, %14,5'inin 31-35 yaş, %12,9'unun 20 yaş ve altı, % 6,5'inin de 36-40 yaş grubunda olduğu görülmektedir.

Katılımcıların öğrenim durumu dağılımı incelendiğinde, % 51,6'sının (32 kişi) lise, %48,4'ünün (30 kişi) de lisans ve lisansüstü öğrenime sahip olduğu görülmektedir.

Katılımcıların gelir düzeyi durumu dağılımı incelendiğinde, % 51,6'sının (14 kişi) 1500 TL ve altı, %50,0'ının (31 kişi) 3001 TL ve üzeri, %27,4'ünün (17 kişi) de 1501-3000 TL aylık gelir düzeyine sahip olduğu görülmektedir.

Katılımcıların spor bahsi oynama sıklığı dağılımı incelendiğinde, % 43,5'inin (27 kişi) her gün, % 32,3'ünün (20 kişi) birkaç günde bir, % 24,2'sinin (15 kişi) de birkaç haftada bir spor bahsi oynama düzeyine sahip olduğu görülmektedir.

Katılımcıların Spor bahsi oynama platformu dağılımı incelendiğinde, % 82,3'ünün (51 kişi) iddia bayileri üzerinden, % 17,7'sinin (11 kişi) de internet siteleri üzerinden spor bahsi oynamış oldukları görülmektedir.

Katılımcıların spor bahsi için ayrılan aylık ortalama miktar durumu dağılımı incelendiğinde, % 40,3'ünün (25 kişi) 50 TL ve altı, % 30,6'sının (19 kişi) 51-200 TL, % 29,0'ının (18 kişi) da 201 TL ve üzerinde spor bahsi için aylık ayırmış oldukları ortalama miktar görülmektedir.

Tablo.1.1. Araştırmaya Katılanların, Risk Değerlendirme Durumlarının Derecelerini Belirtir Bulgular

Madde No	Düzye	Pek az	Az	Orta	Çok	Pek çok	TOPLAM	\bar{X}	S
	Dağılım								
1	%	64,5	16,1	6,5	12,9	-	100	1,67	1,06
	f	40	10	4	8	-	62		
2	%	61,3	19,4	6,5	12,9	-	100	1,70	1,06
	f	38	12	4	8	-	62		
3	%	61,3	17,7	9,7	8,1	3,2	100	1,74	1,12
	f	38	11	6	5	2	62		
4	%	59,7	22,6	9,7	6,5	1,6	100	1,67	1,00
	f	37	14	6	4	1	62		
5	%	59,7	22,6	6,5	9,7	1,6	100	1,70	1,06
	f	37	14	4	6	1	62		
6	%	58,1	16,1	8,1	12,9	4,8	100	1,90	1,27
	f	36	10	5	8	3	62		
7	%	58,1	16,1	12,9	9,7	3,2	100	1,83	1,17
	f	36	10	8	6	2	62		
8	%	53,2	24,2	11,3	6,5	4,8	100	1,85	1,15
	f	33	15	7	4	3	62		
9	%	54,8	16,1	14,5	9,7	4,8	100	1,93	1,23
	f	34	10	9	6	3	62		
10	%	53,2	14,5	14,5	14,5	3,2	100	2,00	1,25
	f	33	9	9	9	2	62		
11	%	50,0	14,5	14,5	11,3	9,7	100	2,16	1,40
	f	31	9	9	7	6	62		
12	%	51,6	11,3	14,5	14,5	8,1	100	2,16	1,40
	f	32	7	9	9	5	62		
13	%	56,5	6,5	8,1	22,6	6,5	100	2,16	1,46
	f	35	4	5	14	4	62		
14	%	50,0	9,7	11,3	24,2	4,8	100	2,24	1,41
	f	31	6	7	15	3	62		
15	%	51,6	8,1	14,5	17,7	8,1	100	2,22	1,44
	f	32	5	9	11	5	62		
16	%	54,8	11,3	8,1	22,6	3,2	100	2,08	1,35
	f	34	7	5	14	2	62		
17	%	51,6	6,5	8,1	24,2	9,7	100	2,33	1,53
	f	32	4	5	15	6	62		

Madde 1’de; antrenör ve hakemlerin, “Daha rahat koşullarda yaşayabilmek için spor bahsi oynarım” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, en alt seviye olan “Pek Az” derecesiyle ($\bar{x}=1,67$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 2’de; antrenör ve hakemlerin, “Satın almak istediklerimi alabilmek için spor bahsi oynarım” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, en alt seviye olan “Pek Az” derecesiyle ($\bar{x}=1,70$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 3’de; antrenör ve hakemlerin, “Ek gelir sağlamak için spor bahsi oynarım” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, en alt seviye olan “Pek Az” derecesiyle ($\bar{x}=1,74$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 4’de; antrenör ve hakemlerin, “Yatırım amaçlı spor bahsi oynarım” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, en alt seviye olan “Pek Az” derecesiyle ($\bar{x}=1,67$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 5’de; antrenör ve hakemlerin, “Geçimimi daha kolay sağlayabilmek için spor bahsi oynarım” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, en alt seviye olan “Pek Az” derecesiyle ($\bar{x}=1,70$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 6’da; antrenör ve hakemlerin, “Daha hızlı para kazanmak için spor bahsi oynarım” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan “Az” derecesiyle ($\bar{x}=1,90$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 7’de; antrenör ve hakemlerin, “Zengin olmak için spor bahsi oynarım” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan “Az” derecesiyle ($\bar{x}=1,83$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 8’de; antrenör ve hakemlerin, “Kolay para kazanmak için spor bahsi oynarım” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan “Az” derecesiyle ($\bar{x}=1,85$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 9’da; antrenör ve hakemlerin, “Yaşam şartlarımı geliştirmek için spor bahsi oynarım” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan “Az” derecesiyle ($\bar{x}=1,93$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 10’da; antrenör ve hakemlerin, “ Daha önce kaybettiğim paraları kazanmak için spor bahsi oynarım” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan “Az” derecesiyle ($\bar{x}=2,00$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 11’de; antrenör ve hakemlerin, “Spor bahsinde yaşadığım heyecan tekrar oynamamı sağlar” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan “Az” derecesiyle ($\bar{x}=2,16$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 12’de; antrenör ve hakemlerin, “Spor bahsi oynamak heyecan vericidir” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan “Az” derecesiyle ($\bar{x}=2,16$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 13’de; antrenör ve hakemlerin, “Spor bahsi oynamanın yarattığı heyecanı seviyorum” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan “Az” derecesiyle ($\bar{x}=2,16$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 14’de; antrenör ve hakemlerin, “Spor bahsi ile şansımı denemek eğlencelidir” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan “Az” derecesiyle ($\bar{x}=2,24$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 15’de; antrenör ve hakemlerin, “Spor bahsini zevk için oynarım” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan “Az” derecesiyle ($\bar{x}=2,22$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 16’da; antrenör ve hakemlerin, “Spor bahsindeki belirsizlik bana zevk verir” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan “Az” derecesiyle ($\bar{x}=2,08$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 17’de; antrenör ve hakemlerin, “Spor bahsi oynadığım maçlarda heyecanlanırım” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan “Az” derecesiyle ($\bar{x}=2,33$) belirttikleri görülmektedir.

Tablo.1.2. Araştırmaya Katılanların, Risk Değerlendirme Durumlarının Derecelerini Belirtir Bulgular

Madde No	Düzye	Pek az	Az	Orta	Çok	Pek çok	TOPLAM	\bar{X}	S
	Dağılım								
18	%	51,6	19,4	8,1	14,5	6,5	100	2,04	1,33
	f	32	12	5	9	4	62		
19	%	50,0	17,7	12,9	17,7	1,6	100	2,03	1,22
	f	31	11	8	11	1	62		
20	%	53,2	21,0	6,5	12,9	6,5	100	1,98	1,31
	f	33	13	4	8	4	62		
21	%	56,5	16,1	6,5	14,5	6,5	100	1,98	1,34
	f	35	10	4	9	4	62		
22	%	58,1	17,7	6,5	11,3	6,5	100	1,90	1,30
	f	36	11	4	7	4	62		
23	%	53,2	21,0	11,3	6,5	8,1	100	1,95	1,28
	f	33	13	7	4	5	62		
24	%	50,0	22,6	12,9	9,7	4,8	100	1,96	1,21
	f	31	14	8	6	3	62		
25	%	58,1	17,7	8,1	11,3	4,8	100	1,87	1,24
	f	36	11	5	7	3	62		
26	%	58,1	14,5	11,3	11,3	4,8	100	1,90	1,26
	f	36	9	7	7	3	62		
27	%	53,2	14,5	12,9	9,7	9,7	100	2,08	1,39
	f	33	9	8	6	6	62		
28	%	54,8	19,4	12,9	8,1	4,8	100	1,88	1,20
	f	34	12	8	5	3	62		
29	%	54,8	17,7	14,5	11,3	1,6	100	1,87	1,13
	f	34	11	9	7	1	62		
30	%	54,8	9,7	17,7	12,9	4,8	100	2,03	1,30
	f	34	6	11	8	3	62		
31	%	53,2	17,7	11,3	11,3	6,5	100	2,00	1,30
	f	33	11	7	7	4	62		
32	%	51,6	9,7	19,4	16,1	3,2	100	2,09	1,28
	f	32	6	12	10	2	62		
33	%	53,2	12,9	14,5	12,9	6,5	100	2,06	1,34
	f	33	8	9	8	4	62		
34	%	54,8	11,3	11,3	17,7	4,8	100	2,06	1,35
	f	34	7	7	11	3	62		

Madde 18’de; antrenör ve hakemlerin, “Spor bahsini eğlenceli olduğu için oynarım” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan “Az” derecesiyle ($\bar{x}=2,04$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 19’da; antrenör ve hakemlerin, “Çevremdeki insanlarla spor bahsi oynamak üzere bir araya geliriz” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan “Az” derecesiyle ($\bar{x}=2,03$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 20'de; antrenör ve hakemlerin, "Spor bahsi oynamak beni daha sosyal biri haline dönüştürür" spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan "Az" derecesiyle ($\bar{x}=1,98$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 21'de; antrenör ve hakemlerin, "Spor bahsini kaybettiğimde arkadaşlarım beni teselli eder" spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan "Az" derecesiyle ($\bar{x}=1,98$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 22'de; antrenör ve hakemlerin, "Spor bahsi arkadaşlarımla bir araya gelebilmem için iyi bir nedendir" spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan "Az" derecesiyle ($\bar{x}=1,90$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 23'de; antrenör ve hakemlerin, "Oynadığım spor bahsini kazandığım zaman kendimi önemli biri olarak görüyorum" spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan "Az" derecesiyle ($\bar{x}=1,95$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 24'de; antrenör ve hakemlerin, "Çevremdeki insanlarla spor bahsi oynadığımız maçı izlemek üzere toplanırız" spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan "Az" derecesiyle ($\bar{x}=1,96$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 25'de; antrenör ve hakemlerin, "Spor bahsi oynamak diğer endişelerimden uzak kalmamı sağlar" spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan "Az" derecesiyle ($\bar{x}=1,87$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 26'da; antrenör ve hakemlerin, "Spor bahsi oynadığım zaman stresten uzaklaşırım" spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan "Az" derecesiyle ($\bar{x}=1,90$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 27'de; antrenör ve hakemlerin, "Spor bahsi oynamak günlük hayatın rutininden uzaklaşmamı sağlar" spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan "Az" derecesiyle ($\bar{x}=2,08$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 28'de; antrenör ve hakemlerin, "Spor bahsi sayesinde hayatımdaki gerginlikten kurtulabilirim" spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan "Az" derecesiyle ($\bar{x}=1,88$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 29'da; antrenör ve hakemlerin, "Spor bahsi sayesinde günlük yaşamın geriliminden uzaklaşabilirim" spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan "Az" derecesiyle ($\bar{x}=1,87$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 30'da; antrenör ve hakemlerin, "Spor bahsi konusunda sahip olduğum bilgilerin doğru olduğunu görmek için spor bahsi oynarım" spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan "Az" derecesiyle ($\bar{x}=2,03$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 31'de; antrenör ve hakemlerin, "Spor bahsi konusunda sahip olduğum öngörülerin doğru olduğunu görmek için spor bahsi oynarım" spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan "Az" derecesiyle ($\bar{x}=2,00$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 32'de; antrenör ve hakemlerin, "Spor müsabakaları konusunda kendimi ispatlamak için spor bahsi oynarım" spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan "Az" derecesiyle ($\bar{x}=2,09$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 33'de; antrenör ve hakemlerin, "Spor müsabakalarını sevdiğim için spor bahsi oynarım" spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan "Az" derecesiyle ($\bar{x}=2,06$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 34'de; antrenör ve hakemlerin, "Futbolu sevdiğim için spor bahsi oynarım" spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan "Az" derecesiyle ($\bar{x}=2,06$) belirttikleri görülmektedir.

Tablo.1.3. Araştırmaya Katılanların, Risk Değerlendirme Durumlarının Derecelerini Belirtir Bulgular

Madde No	Düzye	Pek az	Az	Orta	Çok	Pek çok	TOPLAM	\bar{X}	S
	Dağılım								
35	%	54,8	11,3	17,7	11,3	4,8	100	2,00	1,28
	f	34	7	11	7	3	62		
36	%	58,1	1,6	12,9	25,8	1,6	100	2,11	1,38
	f	36	1	8	16	1	62		
37	%	58,1	6,5	11,3	22,6	1,6	100	2,03	1,33
	f	36	4	7	14	1	62		

Madde 35’de; antrenör ve hakemlerin, “Sevdiğim spor ile ilgili spor bahsi oynayınca kendimi iyi hissediyorum” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan “Az” derecesiyle ($\bar{x}=2,00$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 36’da; antrenör ve hakemlerin, “Spor bahsi oynadığım maçı izlemek keyiflidir” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan “Az” derecesiyle ($\bar{x}=2,11$) belirttikleri görülmektedir.

Madde 37’de; antrenör ve hakemlerin, “İzlediğim müsabakalara spor bahsi oynamak heyecan vericidir” spor bahsi oynama motivasyonlarının düzeylerini, alt seviye olan “Az” derecesiyle ($\bar{x}=2,03$) belirttikleri görülmektedir.

Bu araştırmada; Boks hakem ve antrenörlerinin spor bahsi için ayrılan aylık ortalama miktar durumu dağılımı incelendiğinde; % 40,3’ünün (25 kişi) 50 TL ve altı miktarlarda bahse para yatırdıkları görülmüş olup, Bayer’ in (2006) yapmış olduğu araştırma sonucunda ise; Türk halkının % 9’unun şans oyunlarına ayda 150 TL ve üzerinde harcama yaptığı belirtilmiştir. Bu durum boks hakem ve antrenörlerinin bahis için ayırdıkları miktarın Türkiye ortalamasının altında olduğu görülmektedir.

Araştırmada; boks antrenör ve hakemlerinin Spor bahsi oynama sıklığı dağılımı incelendiğinde, % 43,5’inin (27 kişi) her gün, % 32,3’ünün (20 kişi) birkaç günde bir, %24,2’sinin (15kişi) de birkaç haftada bir spor bahsi oynama düzeyine sahip olduğu görülmektedir. SLT’nin (2005) yılında yapmış olduğu araştırmada ise; Haftada ortalama İddia oynama sıklığı 3,7 gün (SLT, 2005: 14) olarak belirtilmiştir. Bu durum araştırmaya katılan boks hakem ve antrenörlerinin bahis oynama sıklığı bakımından çok az altında kalmaktadır. Yüce’nin (2020) yapmış olduğu araştırmada ise; % 43,7 (279 kişi) birkaç günde bir bahis oynadığı ve bu duruma en yakın istatistiksel veri olarak haftada bir kez %25,0 (161 kişi) olduğu görülmektedir. Bu durum araştırma ile benzerlik göstermemektedir.

Boks antrenör ve hakemlerinin spor bahsi oynama platformu dağılımı incelendiğinde, % 82,3’ünün (51 kişi) iddia bayileri üzerinden, % 17,7’sinin (11 kişi) de internet siteleri üzerinden spor bahsi oynamış oldukları görülmektedir. Yüce’ nin (2020) yapmış olduğu araştırmada ise; bahis oynama platformu olarak %54,1 (348 kişi) internet sitelerinden % 45,9 (295 kişi) iddia bayilerinden olduğu görülmekte olup bu durum araştırma ile paralellik göstermemektedir.

Boks antrenör ve hakemlerinin gelir düzeyi durumu dağılımı incelendiğinde; % 51,6’sının (14kişi) 1500 TL ve altı, %50,0’ının (31kişi) 3001 TL ve üzeri, %27,4’ünün (17 kişi) de 1501-3000 TL aylık gelir düzeyine sahip olduğu görülmektedir.

Devlet Denetleme Kurulu’nun yaptığı bir araştırmada ise; kişilerin sosyo-ekonomik statü (SES) grupları yükseldiğinde oyun oynama oranlarında da artma olduğu belirtilmiştir. Ayrıca; sosyo-ekonomik seviyesi ‘üst’ gruplar içinde son 1 yıl oyun oynayanların oranı % 86,7 iken “alt” sosyo-ekonomik grupta yer alanlar için ise bu oran % 50 (DDK, 2009: 396) olarak ifade edilmiştir.

Fakat bu araştırmada gelir düzeyinin çok yüksek olmadığı için bahis oyunlarına ayrılan bütçenin ve oynama sıklığının yüksek seviyelerde olmadığı görülmüş olup bu durumla ilişkili olabileceği söylenebilir.

Spor Bahsi Bağımlılık İndeksi incelendiğinde; Para Kazanma İsteği alt boyutu içerisinde yer alan ilk 10 maddeye katılım pek az ve az derecede olduğu görülmekte olup Boks antrenör ve hakemlerin çoğunluğunun bahis oyununu para kazanma için oynamadıkları söylenebilir. Heyecan-Eğlence-Zevk alt boyutu içerisinde yer alan 11. Maddeden 18. Maddeye kadar olan maddeler incelendiğinde katılımın az derecede olduğu belirtilmiş olup katılımcıların bu maddeleri de pek benimsemedikleri görülmektedir. Sosyalleşme alt boyutu içerisinde yer alan 19. Maddeden 24. Maddeye kadar inceleme yapıldığında bu maddelere katılımında az seviyede olduğu görülmüştür. Rekreasyon-Kaçış alt boyutu içerisinde yer alan 25. Madde ile 29. Madde arası katılımın az seviyede olduğu görülmektedir. Bilgi Tecrübe alt boyutu içerisinde yer alan 30. Madde ile 32. Madde arası katılımın az seviyede olduğu görülmektedir. Spor Branşına Olan İlgi boyutu içerisinde yer alan 33. Madde ile 35. Madde arası katılımın az seviyede olduğu görülmektedir. Anketin son boyutu olan Seyredilen Müsabakaya Yönelik Heyecanı Artırmak içerisinde yer alan 36. ve 37. Maddelere de katılımın az seviyede olduğu görülmüştür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak bu araştırmada, Spor bahsi oynayan boks hakem ve antrenörlerinin spor bahsi oynama nedenlerine yönelik olarak beklenti seviyelerinin birbirine yakın olduğu ve yüksek düzeyde olmadığı görülmektedir. Spor bahsi oynamaya yönelik risk değerlendirme durumlarını belirlemek için oluşturulan maddelerin çoğunluğuna, katılım düzeyinin az ve pek az oranda olduğu görülmüştür. Dolayısıyla; spor bahis oyunları tüm dünyada etkisini her geçen gün arttıran büyük bir sektör haline gelmektedir. Spor sektörünün içinde yer alan, boks hakem ve antrenörlerinin de bu büyüyen ve değişen spor bahis sektöründe bazı nedenlerden dolayı yer almalarının da doğal bir sonuç olduğu düşünülmektedir.

Spor bahsi oynayan Boks hakem ve antrenörlerinin, ekonomik durumlarının arttırılması için, Türkiye Boks Federasyonu öncülüğünde diğer kamu kurum ve kuruluşları ve özel sektörler ile iş birliği yapılarak gerekli iyileştirilmeler yapılmalı ve oluşturulacak fonlarla hakem ve antrenörler desteklenmelidir. Boks hakem ve antrenörlerin boks camiası içinde iyi bir şekilde yetişip, kendini yenileyebilmesi, ekonomik olarak rahat ve toplum içinde hak ettikleri değeri almaları için Türkiye Boks Federasyonunca gerekli yasal düzenlemeler Gençlik ve Spor Bakanlığı ile iş birliği yapılarak bir an önce başlatılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Batmaz, S. ve Kılınçoğlu, Ş. (2017). *Ortaöğretim spor lisesi bireysel sporlar boks ders kitabı*. Ankara: MEB Yayınları.
2. Fişekçioğlu, B. (1994). *Toplumsal yaşamda sporun yeri ve önemi*. Erzurum: Ankara Üniversitesi BESYO, 1.Spor Kongresi Kitabı.
3. TDK, (2005). *Türkçe Sözlük*, Ankara: MEB Basımevi.
4. Açıkgöz Ün, K., (2002). *Aktif Öğrenme*, İzmir: Eğitim Dünyası Yayınevi.
5. Öztürk, F. (1998). *Toplumsal boyutlarıyla spor*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
6. Biçer, T. (1994). *Spor Yönetimi Organizasyonu Ekonomik Birim Olarak Spor İşletmeleri ve Uygulamadan Bir Örnek*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, M.Ü. Sos. Bil. Enst. Yönetim Organizasyon A.B.D., İstanbul.
7. Tüzüner, Ö. (2013). Kumar ve bahis borcu hakkında. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (107), Web: <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2013>
8. Houlihan, B. and Green, M., (2009). Modernization and sport: the reform of sport England and UK sport. *Public Administration*, 87 (3), pp. 678 - 698.

9. Arcan, K. ve Karancı, A.N. (2014). Kumar oynama nedenleri ölçeğinin uyarlama, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, Journal of Psychiatry
10. YÜCE Sevda Gökce. (2020). Spor Bahsi Oynamaya İlişkin Motivasyon Faktörlerinin Spor Bahis Bağımlılığı Üzerine Etkisi doktora tezi. Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Temmuz.
11. Bayer, Yalçın. (7 Mart 2006). İddaa Araştırması. Hürriyet Gazetesi..
12. Spor Loto Teşkilatı (SLT) (2005). İddaa Oynayan Kitle Profili Saptama Çalışması, Ankara.
13. Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Raporu (2009), Talih ve Şans Oyunları ile Yarışlara İlişkin 2006 ve 2007 Yılları Faaliyetlerinin Denetimi ile Söz Konusu Faaliyetlerden Kamu Hizmetlerine Ayrılan Payların Değerlendirilmesi, Sayı: 2, Ankara.